

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DIRECȚIA GENERALĂ ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

Nr. 43891 / 10.10.2016

SECRETAR DE STAT,
Monica Căstila ANISIE

Către Inspectoratele Școlare Județene/Inspectoratul Școlar al municipiului București,

- În atenția inspectorului școlar general și a inspectorului școlar de specialitate pentru învățământul preșcolar -

Vă rugăm să distribuiți în toate unitățile de învățământ preșcolar *Scrisoarea metodică* pentru anul școlar 2016-2017 primită și, ulterior, să verificați modul în care sunt respectate recomandările făcute.

Director general,

Alin-Cătălin Păunescu

INSPECTOR GENERAL,

Viorica Preda

SCRISOARE METODICĂ PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR 2016-2017

*Trăiește, cultivă și promovează bucuria unui timp de calitate,
ca bucurie a creșterii personale !*

Învățarea timpurie este fundamentul pentru învățarea de-a lungul întregii vieți și baza bunăstării individuale, sociale, economice, baza dezvoltării durabile.

În acest context, ca urmare a videoconferinței organizate la nivel național și a consfăturilor anuale locale ale cadrelor didactice din învățământul preșcolar, derulate în perioada 5-15 septembrie 2016, **anul școlar 2016-2017** va reprezenta, pentru profesioniștii din învățământul preșcolar, **un an al dedicat TIMPULUI ca dimensiune care structurează, dezvoltă și aduce plus valoare calității vieții noastre**. În plus, instituția de învățământ preșcolar va avea în vedere ca relația cadru didactic - copil – părinte, precum și relația fiecăruia dintre aceștia cu timpul să vizeze și alte aspecte ale vieții noastre, respectiv: *creștere economică inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii sociale*, ca priorități ale Strategiei Europa 2020.

De aceea, am considerat că ar fi potrivit, la începutul acestui an școlar, să transmitem cadrului didactic, atât încurajări privind persoana proprie, cât și încurajări privind modul în care acesta poate sprijini copilul sau părintele în experiența de a trăi bucuria unui timp de calitate, ca bucurie a creșterii personale.

Zâmbește ori de câte ori privirea ta se întâlnește cu privirea celor dragi și, mai ales, cu privirea copiilor cu care lucrezi și a părinților acestora !

Găsește, în fiecare zi, ceva nou de făcut ! Îndrăznește să ai idei năstrușnice și împărtășește-le cu cei din jur (evident și cu micuții din grupa pe care o coordonezi) !

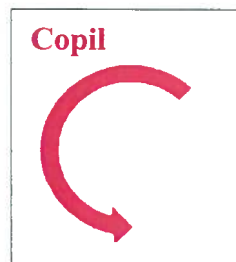
Acordă prioritate lucrurilor care contează și nu uita că o decizie/un gest de moment nu poate rămâne fără urmări (pentru tine, pentru cei care îți sunt în preajmă, pentru noi toți) !

Nu pierde nimic din frumusețea unui nor, doar pentru faptul că ploaia îți pare rece și tocmai ți-a stricat pantofii cei noi !

Învață-i pe cei mici că timpul are valoare! Așadar, acordă o atenție deosebită rutinei zilnice și regulilor, implicând copiii în conturarea, urmărirea și dezvoltarea acestora !

Creează contexte relevante de învățare pentru a sprijini cultivarea unei stări permanente de hărnicie, de dorință de participare/angajare într-o activitate singur sau alături de ceilalți, de dorință de a finaliza sarcina primită ! Și m-aș feri de prea mult uzitatul colorat sau lucrul pe fișe...

Încurajează bucuria de a cerceta, de a pune întrebări, de a-și folosi simțurile,

de a-și exprima părerile chiar de ASTĂZI, pentru a simți bucuria creșterii personale MÂINE !
Nu uita de valoarea mesajelor pozitive !

Sprijină hărnicia și plasticitatea minților copiilor pe care îi ai în grijă, printr-o abordare transdisciplinară ! Nu uita că porți responsabilitatea primului pas în învățare ! Reușita de ACUM, înseamnă împlinirea de MAI TÂRZIU !

Învață părinții să își cunoască copilul și să facă parte din viața acestuia! 5 minute pe zi acordate copilului lor pot face diferența mai târziu !

Permite părintelui să fie alături de copilul său în anumite momente ale programului școlar, atunci când unul sau celălalt simte nevoia ! Gândește că tu vei fi eroul preferat după aceea !

Oferă părinților un model în ceea ce privește relaționarea cu copilul, modul de organizare a timpului și a spațiului pentru copil; toate acestea în beneficiul dezvoltării potențialului propriu al acestuia!

Organizează evenimente/momente în care părinții și copiii pot petrece un timp de calitate împreună ! Eu m-aș gândi la altceva decât la o serbare ...

Sprijină dezvoltarea de rețele/asociații parentale, care să conducă la îmbunătățirea calității vieții copilului și a familiei ! E atât de bine să știi că și alții au trecut prin ceea ce treci tu sau că se confruntă cu aceleași probleme ca și tine ...

Considerăm că aceste câteva gânduri ar putea fi privite și ca puncte de sprijin în elaborarea, de către educatoare, directori, inspecți școlari de specialitate, a unor planuri/ținte profesionale, la nivel micro sau macro, prin care să vizeze *folosirea gândirii critice în analiza propriei activități; formularea de concluzii pertinente care să conducă la schimbarea practicilor educaționale la nivelul grupei de copii; găsirea de soluții eficiente la problemele educaționale identificate etc.*

I. Aspecte importante de urmărit în cadrul inspecțiilor de specialitate și a inspecțiilor tematice:

Inspecțiile de specialitate derulate în anul școlar trecut au readus în atenția profesioniștilor din învățământul preșcolar câteva aspecte care necesită un efort susținut din partea acestora. În acest context, acestea vor fi urmărite, cu predilecție, în anul școlar 2016-2017 în cadrul inspecțiilor de specialitate și a inspecțiilor tematice: Iată care sunt acestea:

1. Deprinderea rutinelor și a regulilor (cum sunt stabilite și formulate regulile grupei; unde sunt ele afișate și cum sunt folosite în viața de zi cu zi a grupului de copii; cum descoperă părinții care sunt regulile de la grădiniță și cum învață să stabilească, formuleze și să folosească regulile în viața copilului; cum aducem rutina în viața copilului și cât de important este să urmărim derularea acestora; cât de importante sunt alegerile în viața copilului; ce înseamnă responsabilizarea copilului și deprinderea autonomiei; cum se face înregistrarea rutinelor în planificarea calendaristică etc.) – **semestrul I**;
2. Proiectarea și derularea eficientă a activităților integrate (corelarea temei anuale de studiu cu tema, scopul, obiectivele și evaluarea activității integrate; construirea și utilizarea

colțului tematic; încurajarea lucrului pe grupuri mici, individual, în perechi, precum și cu întreaga grupă de copii; implicarea copiilor în toate etapele activității și responsabilizarea, pe rând, a acestora; utilizarea eficientă a spațiului școlar, a mobilierului și a materialelor didactice; modul în care activitatea integrată se reflectă în temele activităților metodice și în cele care privesc studiul individual realizat de educatoare etc.) – **semestrul II**;

3. Planul Dalton – o continuare firească a abordării promovate de curriculumul pentru învățământul preșcolar (ce ne spune acest concept; cum se asigură echilibrul între nevoile și interesele copilului și cele ale comunității; cum sunt responsabilizați copiii preșcolari și încurajați să parcurgă, în pereche, sarcini comune pentru care singuri își stabilesc termene; cum urmărește și încurajează cadrul didactic rezolvarea sarcinilor de către copii, cum evaluează; cum arată mediul educațional într-o grupă care folosește Planul Dalton etc.) – **pe toată durata anului școlar**.

II. Programe și proiecte educaționale în învățământul preșcolar, în anul școlar 2016-2017

Multe dintre **programele/proiectele educaționale** inițiate și derulate în anii anteriori își continuă activitățile și, ca atare, vor necesita corelarea cu calendarul activităților școlare și extrașcolare din an și un plus de responsabilitate din partea tuturor actorilor. Același lucru este necesar și pentru programele/proiectele nou lansate. În cele ce urmează prezentăm lista acestora:

- Programul educațional național de educație a părinților „**Educați așa**” (Fundatia Copiilor Noștri și MENCȘ);
- Programul educațional național de stimulare a interesului pentru lectură „**Să citim pentru mileniul trei**” (MENCȘ, ISJ-uri, grădinițe, comunități locale);
- Programul educațional național de educație ecologică „**Ecogrădinița**” (MENCȘ, ISJ-uri, grădinițe, comunități locale);
- Programul educațional național de stimulare a interesului pentru educație fizică și sport „**Kalokagathia**” (MENCȘ, ISJ-uri, grădinițe, comunități locale);
- Programele educaționale „**Educația incluzivă în grădinițe**” și „**Pași spre educația incluzivă în grădiniță**” (Asociația RENINCO, UNICEF, MENCȘ, ISJ-uri);
- Programele educaționale pentru nivelul antepreșcolar „**Centre multifuncționale**” și „**Un start bun în viață**”, „**Împreună pentru acces la educație timpurie de calitate**”, (Step by Step, UNICEF, MENCȘ, ISJ-uri);
- Program de dotare a grădinițelor cu unități **KIDSMART** (IBM România, MENCȘ);
- Proiect educațional de promovare a educației pentru participare „**Dezvoltarea abilităților socio-emoționale la copiii cu vârste de la 3 la 7 ani**” (MENCȘ, UNICEF, Asociația de părinți Căsuța cu povești Bistrița, ISJ-uri);
- Proiect educațional „**Meseria de părinte**” (MENCȘ, ISJ Prahova, alte ISJ-uri) ;
- Proiect educațional „**Incluziunea socială prin furnizare de servicii sociale integrate la nivelul comunității – componenta educație timpurie**” (UNICEF, CEDP Step by Step, MENCȘ, ISJ Bacău, primăriile și grădinițele din cele 45 de comunități din jud.Bacău) ;
- Proiect educațional „**De la joc la educație financiară**” (MENCȘ, BCR, APPE, InfoMedia Pro, ISJ-uri).

Proiect nou: Program educațional național de stimulare a participării la educația timpurie a copilului, în vederea atingerii potențialului individual maxim ”Grădinița face diferența” (MENCȘ, UNESCO, UNICEF, CEDP Step by Step, Asociația Reninco, FCN, ISPEF Italia, Kreul Germania).

III. Teme de interes recomandate, în anul școlar 2016-2017, pentru proiectele tematice cu copiii și pentru activitățile metodice ale cadrelor didactice

Următoarele decenii ONU cuprind anii 2016 și 2017, respectiv:

- 2008-2017 – Deceniul Națiunilor Unite pentru Eradicarea Sărăciei;
- 2011-2020 – Deceniul de Acțiune pentru Siguranța Rutieră
- 2011-2020 – Deceniul Națiunilor Unite privind Biodiversitatea;
- 2013-2022 – Deceniul Fuziunii Culturilor;
- 2014-2024 – Deceniul Națiunilor Unite al Energiei Durabile pentru Toți.

În acest context, propunem colegelor să discute cu copiii despre semnificația diferitelor evenimente care vor fi organizate în cadrul deceniilor ONU menționate și să își orienteze demersurile spre următoarele două direcții:

- fiecare copil poate alege o temă pentru un proiect individual, care va avea în centrul atenției, în funcție de vârsta și interesul acestuia, unul dintre următoarele concepte: **sărăcie, siguranță rutieră, biodiversitate, fuziunea culturilor, energie durabilă** și pentru care va avea la dispoziție 6 luni pentru investigare, culegere și analiză materiale/informații și pentru pregătirea prezentării lui în fața audienței (colegi, părinți, profesori etc.); la sfârșitul celor 6 luni, educatoarea va face programarea copiilor care vor să își prezinte proiectul și le va oferi tuturor (nu numai celor care prezintă în fața audienței) un spațiu de expunere a proiectelor, unde va afișa și lista cu programările.
- fiecare educatoare, împreună cu copiii din grupă, va alege să deruleze pe perioada anului școlar 2016-2017 un proiect tematic, din cele două sugerate în cele ce urmează: **Un fluviu de cântece și dansuri diverse / de înscrisuri diverse** (de căutat pe internet sau în biblioteci/fonoteci/la persoane vârstnice din comunitate cântece și dansuri/înscrisuri ale diferitelor popoare/etnii care conviețuiesc în comunitatea în care există grădinița; de discutat cu membrii familiei despre acestea, de adus și de prezentat în fața colegilor un dans/un cântec/un înscris specific unui popor/etnii, cu semnificațiile, trăirile, toată încărcătura pe care acesta o are; de organizat un eveniment comun părinți-copii, în cadrul căruia, fie să învețe un dans/cântec specific unui popor/etnii, fie să prezinte un spectacol cu cântece și dansuri specifice diferitelor popoare/etnii prezente în comunitatea din care face parte grădinița, fie să reconstruiască și să organizeze o expoziție cu cărți, documente și alte înscrisuri specifice unui popor/etnii etc.) sau **Viața, ca prioritate 0** (o serie de discuții libere sau de vizionări de filme de scurt metraj, cu copiii sau cu copii și părinți, despre factori care influențează calitatea vieții, despre modalități de protecție a vieții, despre descoperiri care pun în centru viața omului, a planetei etc.; texte literare epice sau lirice ale unor autori de literatură pentru copii sau povestiri create de copii în care sunt evocate aspecte importante ale vieții omului, ca parte a unui angrenaj uriaș - UNIVERSUL; organizarea unor evenimente tip FLASHMOB, prin care să fie adusă în

atenția comunității această temă etc.). Se recomandă cadrelor didactice și utilizarea platformei *Pen.io* pentru postarea și diseminarea informațiilor din cadrul proiectelor tematice amintite.

Temele abordate în anii anteriori pentru activitățile metodice* vor rămâne în atenția cadrelor didactice și în acest an școlar și vor constitui puncte de discuție și de reflecție în cadrul activităților metodice săptămânale sau în cadrul cercurilor pedagogice. Iată câteva dintre aceste teme:

- *Educația outdoor – istoric și forme de manifestare;*
- *Visible learning – pași spre o învățare autentică;*
- *Educația incluzivă – de la cunoașterea conceptului și a principiilor de bază până la împărtășirea bunelor practici*
- *Educația pentru schimbare și valențele ei în societatea cunoașterii;*
- *Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor preșcolari;*
- *Învățarea colaborativă;*
- *Metodele interactive de grup;*
- *Activitățile integrate;*
- *Metoda proiectelor în învățământul preșcolar;*
- *Integrarea serviciilor de educație și îngrijire în unitățile de educație timpurie antepreșcolară;*
- *Diversitatea culturală în activitățile cu preșcolarii.*

Teme noi:

- Lupta cu timpul este o luptă pentru calitatea vieții (perspectiva educațională);*
- Contexte și instrumente pentru dezvoltarea gândirii laterale la copilul preșcolar;*
- Cunoașterea de sine ca precondiție, cale și scop în educație;*
- Învățarea ca act situat între câștig și respire...*

Bibliografie recomandată:

Apostu, O., Balica, M., et al (2015). Analiza sistemului de învățământ preuniversitar din România din perspective unor indicatori statistici. Politici educaționale bazate pe date. București: Ed.Universitară

Badea, Dan (coord.) (2014). Studiu comparativ privind formarea educatorului-puericultor în țări din spațiul European. București: IȘE

Bennett, J. (2008). Benchmarks for early childhood services in OECD countries, Innocenti Working Paper

Bocoș, M., Catalano, H., Avram, I., Someșan, E. (coordonatori) (2009). Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană

Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., și Fulga, M. (2005). Metode interactive de grup – ghid metodic. Craiova: Editura Arves

Botis, A. și Mihalca, L. (2007). Dezvoltarea abilităților emotionale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până în 7 ani. Buzău: Alpha MDN.

Ciolan, L. (2008). Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Iași: Editura Polirom

Cucoș, Constantin. (2008). „Educația. Iubire, desăvârșire, edificare”. Editura Polirom: Iași.

Denham, S. (1998). Emotional development in young children. New York: Guilford Press.

Dewey, Evelyn (1922, 1924, 1930, 2007 – varianta electronică). The Dalton Laboratory Plan. New York : E.P.Dutton and Co

Dumincă, G., Ivăsiuc, A. (2010). O școală pentru toți? Accesul copiilor romi la o educație de calitate. Raport de cercetare. București: Ed. Vanemonde.

Eagan, K (2007). Predarea ca o poveste. București: Editura DPH

Glava, A., Pocol, M. și Tătaru, L. (2009). Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar. Pitești : Editura Paralela 45

Hattie, J. (2014). Învățarea vizibilă. București : Editura Trei

Joița, Elena. (2006). Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii. București: Editura Aramis

Katz, Lilian G. și Chard, Sylvia C. (1995). Engaging children 's mind - The Project Approach, New Jersey: Ablex Publishing Corporation

Stan, Liliana. (coord.) (2016). Educația timpurie. Probleme și soluții. Iași : Editura Polirom

Surdu, L. (coord.) (2011). Participare, absenteism școlar și experiența discriminării în cazul romilor din România. Romani Criss, București: Ed. Vanemonde.

Vernon, A. (2004). Dezvoltarea inteligenței emoționale prin educație rațional-emoțională și comportamentală, Editura ASCR

Voicu, L. (coord.) (2010). Renunțarea timpurie la educație: posibile căi de prevenire. București: Ed. Vanemonde.

Vrăsmaș, E. și Vrăsmaș, T. (coord.), (2012). Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții, Editura ALPHA MDN: Buzău..

*** (2009). Concluziile Consiliului din 26.11.2009 privind educația copiilor proveniți din familii de migranți

*** (2009). Concluziile Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale

*** (2010). The Nature of Learning. Using research to inspire practice, CERI, OECD.

*** (2010). Comunicarea Comisiei: O agendă pentru noi competențe și locuri de muncă: o contribuție europeană la ocuparea integrală a forței de muncă

*** (2012). Analiza situației copiilor aflați în afara sistemului de educație în România, UNESCO, UNICEF, București.

*** (2013). Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth, European Commission.

*** Metoda proiectelor la vârste timpurii. (2002, 2015). București: Editura Miniped

<http://www.constantincucos.ro/2015/10/despre-tradare-in-educatie>

